

Leo Kremžar:
Je ukinjanje občin
dobrikanje EU?

INTERVJU 10

Andrej Magajna
in otroška
pornografija

KONTROLNA TOČKA 11

Alenka Avberšek,
kritična po
službeni dolžnosti

OSEBNO 12

Zakonski stan Slovencev

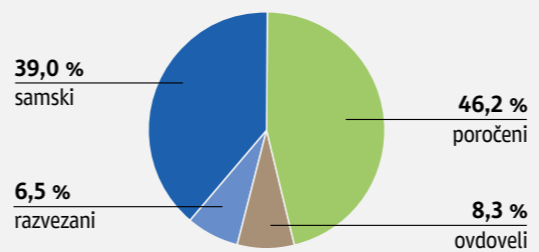
starih petnajst let in več, 2012

starost	število prebivalcev	samski (nikoli poročeni)	poročeni	ovdoveli	razvezani
15-19 let	100.129	99.964	163	2	
20-24 let	123.223	118.792	4.299	4	128
25-29 let	141.362	118.781	21.713	32	836
30-34 let	157.452	104.080	50.069	112	3191
35-39 let	153.244	75.167	70.432	386	7259
40-44 let	147.774	50.607	84.650	1032	11.485
45-49 let	157.536	38.239	100.568	2495	16.234
50-54 let	152.564	26.029	104.028	4820	17.687
55-59 let	153.587	19.490	106.332	8696	19.069
60-64 let	129.476	12.037	90.355	12.218	14.866
65-69 let	94.670	6662	64.136	15.207	8665
70-74 let	87.976	5704	54.038	21.869	6365
75-79 let	73.289	4387	37.206	27.272	4424
80-84 let	52.696	3640	19.200	26.891	2965
85-89 let	27.069	2264	5927	17.435	1443
90-94 let	7625	737	1038	5503	347
95-99 let	1442	177	106	1107	52
100+ let	233	29	28	167	9
skupaj	1.761.347				

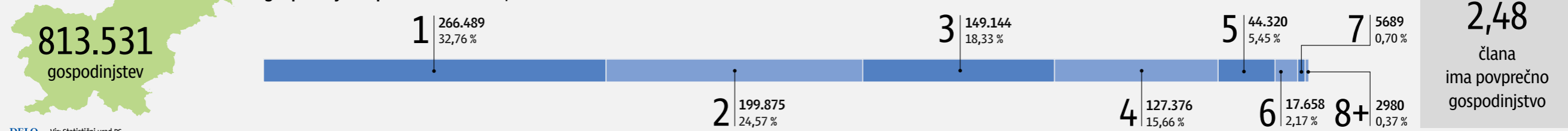
samski skupaj (nikoli poročeni, ovdoveli, razvezani)

starost	število	delež samskih v posameznem starostnem razredu
15-19 let	99.966	99,8 %
20-24 let	118.924	96,5 %
25-29 let	119.649	84,5 %
30-34 let	107.383	68,2 %
35-39 let	82.812	54,0 %
40-44 let	63.124	42,7 %
45-49 let	56.968	36,2 %
50-54 let	48.536	31,8 %
55-59 let	47.255	30,8 %
60-64 let	39.121	30,2 %
65-69 let	30.534	32,3 %
70-74 let	33.938	38,6 %
75-79 let	36.083	49,2 %
80-84 let	33.496	63,6 %
85-89 let	21.142	78,1 %
90-94 let	6587	86,4 %
95-99 let	1336	92,7 %
100+ let	205	88,0 %
skupaj	947.059	53,8 %

skupaj po zakonskem stanu

gospodinjstva po številu članov, 2011

Smo nehali verjeti v ljubezen?

Samsko življenje Kaj se dogaja, da se je delež samskih v Sloveniji v zadnjih dvajsetih letih tako povečal? Leta 1991 jih je bilo 31, letos že 39 odstotkov. Če k tem prištejemo še ovdovele in razvezane, se številka povzpne kar na 54 odstotkov. Mar postajamo tudi v zasebnem življenju vedno večji individualisti, konformisti ali preprosto ne verjamemo več v ljubezen?

spoloma je osrednja drama današnjih dni,« sem nekoč zapisala v enem izmed tekstov. In zakaj je tako? Naša sogovornica pravi, da so se danes ženske vedno manj pripravljene prilagajati partnerjem, nekoč pa so to počele – za ceno neenakosti. »Oblike odnosov med spoloma so bile v preteklosti problematične, ker so zatirale ženske, a obenem je prav to delovalo kot vezno tkivo med partnerjema in ju držalo skupaj,« je povedala Selesova. Danes so odnosi bistveno drugačni, ključno je, da v odnosu oboja živita samostojno biografijo. In navsezadnje smo od razhajanj in ponovnih zblizavanj vedno bolj ranljivi in obenem utrujeni.

Kogovšek in izpostavil, da je velik poudarek na usmerjanju ljudi v fizične zmenke. In po čem ljudje najbolj povprašujejo? »Po različnih stvareh v različnih življenjskih obdobjih: mladi do 25 let iščejo zabavo, zanimive izkušnje, avanturo, med 30 in 40 letom izrazito iščejo partnerja za družino, po 50 letu se najpogosteje išče novega partnerja po ločitvah in podobno, do starejših od 60 in več let, ki iščejo družbo za skupne aktivnosti in neobvezujoče romance,« je razložil Kogovšek. Kakšen je »izkupček«? »Že leta se vsak dan v povprečju izpišejo dva do trije pari, kar pomeni, da letno pomagamo približno tisoč

imamo veliko obveznosti, zaradi vsega dogajanja pa niti ne vemo več, kje bi spoznavali ljudi. Poleg premalo časa opažam, da so posamezniki veliko bolj zahtevni pri izbiri partnerja, bolj samostojni in samozadostni, kar je zagotovo razlog, da se veliko ljudi zavestno odloča za samskost oziroma samsko obdobje,« je pojasnila Slapnikova in opozorila na še en dejavnik: razkol med spoloma. »Ženske smo postale neodvisne, samostojne, izobražene in bolj enakopravne moškim, moški pa nekoliko bolj »pomehkuženi«. Ženske potrebujemo trdne moške, a smo same tako močne, da se nas nekateri moški včasih bojijo oziroma jim je težko stopiti v

predstavo in jo želimo doseči, saj menimo, da je to »prava« ljubezen. A ta idealizirana predstava je v resnici nedosegljiva,« je pojasnil Miliivojevič. In kakšne so posledice? Veliko jih je, pravi. »Prva je, da so odnosi postali zelo zapleteni in nestabilni. Vsak namreč od partnerja pričakuje, da ga bo osrečil. In kadar nisi dovolj srečen, iščeš druge, 'boljše'. Ljudje so nezadovoljni, pripravajo se. A v resnici poskušajo drugega vtakiti v svojo predstavo o ljubezni,« meni Miliivojevič. Prav tako je veliko tistih, ocenjuje Miliivojevič, ki pravijo, da so naredili življenjski kompromis, ko so v zvezi z osebo, o kateri ne mislijo, da je »prava«, vendar

KLARA ŠKRINJAR

Resda gre za statistične podatke in zato »zgoj« za formalni zakonski stan, ki ne upošteva čedalje pogostejših zunajzakonskih zvez, a vseeno so številke pomenljive. Barica Razpotnik s statističnega urada pravi, da je razlogov za takšno demografsko sliko več. Eden izmed njih je čedalje manj porok. »Število porok se v splošnem zmanjšuje. Leta 1990 je bilo sklenjenih 4,3 zakonske zveze na 1000 prebivalcev, leta 2012 pa le 3,4 na 1000 prebivalcev,« je povedala.

Seveda to ne pomeni, da ne obstajajo življenjske skupnosti parov: če primerjamo podatke popisov 1991 in 2011, ugotovimo, da je bil leta 1991 delež družin zunajzakonskih partnerjev (z otroki ali brez) 3,1 odstotka, leta 2011 pa 10,8 odstotka. Tudi število otrok, rojenih zunajzakonske zveze, se povečuje: leta 1990 je bilo tako rojenih četrtni otrok, leta 2012 pa skoraj 58 odstotkov.

Na več samskih vpliva tudi staranje prebivalstva. Med najstarejšimi prebivalci prevladujejo ženske. Leta 1991 so prebivalci, stari 85 ali več let, predstavljali 0,8 odstotka in med njimi je bilo kar 74 odstotkov žensk. Leta 2013 je bilo najstarejših (85 let in več) za 1,9 odstotka, pri čemer je bilo žensk 76 odstotkov. »Starejše ženske so velikokrat vdove, ker v povprečju živijo dlje od moških in preživijo svoje može. Zato se je delež ovdovelih prebivalcev nekoliko povečal,« je pojasnila Razpotnikova.

Namesto gospodarske čustvena skupnost

A ni vse v statistiki. Psihoterapevtka Veronika Seles ima razlago, zakaj v družbi narašča število samskih. Prehod v moderno družbo je namreč s seboj prinesel veliko sprememb, ki vplivajo tudi na medosebne in partnerske od-

Luka Kogovšek
Ljudje iščejo partnerja za družino, družbo za skupne aktivnosti in neobvezujoče romance.

Barica Razpotnik
Samske starejše ženske so pogosto vdove, ker preživijo svoje može.

nose. Po njenem je bistveno to, da moderna družba človeka »izloča« iz tradicionalnih sistemov in odnosov. »Do sredje 18. stoletja je prevladovala oblika skupnega življenja, katere glavni nalogi sta bili zagotavljanje preživetja in potomstva. Prostor za osebna nagnjenja, čustva in motive ni bilo, izbira partnerja pa je bila bolj kot ne stvar ekonomskega dogovora,«

Približno pet let traja, da po poglobljenem odnosu začnemo na novo.

je pojasnila. Danes je zadeva obrnjena skoraj na glavo: namesto gospodarske imamo opravka s čustveno skupnostjo.

Selesova pravi, da raziskave kažejo, da ljudje še vedno hrepenijo po življenju v dvoje, a se hkrati soočajo s skrhanjo podobo harmoničnega družinskega sveta. »Povsod, kamorkoli se ozremo, ugledamo krvava bojišča. Boj med

»Glede na izkušnje lahko rečem, da traja približno pet let, da po poglobljenem odnosu z nekom začnemo na novo,« je dodala.

V 12 letih »sparil« 20.000 Slovencev

Ker je čedalje več samskih in ker se odnosi korenito spreminjajo, se odpirja prostor za posrednike. Spoznavni portal *ona-on.com* deluje od leta 2002. Njegov vodja Luka Kogovšek je povedal, da imajo danes 127.000 registriranih uporabnikov, od katerih je vsak mesec aktivnih okoli 50.000. Na spletu ponujajo vse oblike spletnega in mobilnega spoznavanja samskih.

»Vsak lahko izbere, kaj si želi in česa ne. Ženska si na primer lahko želi visokoraslega nekadilca, športnika, ki je samski, si želi otrok in je iz Podravske regije, nato pa ji sistem predlaga kandidate, ki ne ustrezajo njej, temveč tudi ona ustreza njim. Tako iz množice kandidatov hitro dobimo krajši seznam ljudi, s katerimi bi se lahko dobili v živo,« je ponazoril

Odnosi so postali zapleteni in nestabilni. Vsak namreč od partnerja pričakuje, da ga bo osrečil. In kadar nisi dovolj srečen, iščeš druge, »boljše« ...

Zoran Miliivojevič
Problem je idealizirana predstava o ljubezni, ki nam jo kažejo literatura, filmi, mediji.

parom, ki se dejansko odjavijo. Navadno je tako, da ko se par spozna, si medsebojno izkaže resnost s tem, da se odjavi s portala, pri čemer navede razlog izpisa. Konservativno ocenjujemo, da smo v 12 letih posredovali pri vsaj 10.000 pari, torej da se je 20.000 Slovencev »uparilo« za našo pomočjo,« je povedal Kogovšek. Članarine se gibljejo od 19 evrov do le štiri evre na mesec pri daljših članarinah.

Močne ženske in pomehkuženi moški

Nina Slapnik iz podjetja Dogodki za samske že tri leta organizira srečanja za samske ter opaža, da so vsako leto bolj obiskana. »Težko rečem, da je to samo zato, ker je v Sloveniji vedno več samskih. Mislim, da se obisk povečuje tudi zato, ker smo Slovenci vedno bolj odprti za taka spoznavna srečanja in ker pri sebi vidimo, da je to najboljše, najbolj kakovostna in učinkovita oblika za spoznavanje,« pravi.

»Ljudje imamo zdaj manj časa za spoznavanje novih ljudi, saj

Veronika Seles
Ženske se vedno manj prilagajajo partnerjem. Nekoč pa so to počele – za ceno neenakosti.

odnos z osebnostno (pre)močnimi ženskami,« je razložila. Na dogodkih, ki jih organizira, v starosti od 25 do 35 let prevladujejo moški, od 25 do 35 let je spol zastopan sorazmerno, od 45 let naprej pa prevladujejo ženske. »Samskih moških nad 50 let v Sloveniji ni malo, a se jih za obisk dogodkov v živo odloča manj. Moški so veliko bolj pogumni za spoznavanje prek spleta. Kar je škoda. Spoznavanje v živo ima poseben čar.« Povprečna cena dogodkov je 30 evrov.

Recept je enostaven, a težak – normalna ljubezen

Zoran Miliivojevič, avtor zelo uspešnic s področja medosebnih odnosov in psihoterapevt, pravi, da je porast samskih posledica tega, da so ljudje nehali verjeti v ljubezen. »To je zelo kompleksen sociopsihološki mehanizem. Najprej smo prek literature, filmov in drugih medijev v našo podzavest naselili predstavo o tem, da je ljubezen glavna pot do sreče v življenju. Prevzeli smo to idealizirano

vztrajajo zaradi otrok ali kakšne druge vrednote. Otroci, ki rastejo v takih odnosih, počasi začnejo verjeti, da je ljubezen nekaj slabega, naporega in zapletenega, nekaj, kar prinese razočaranje in bolečino.

Miliivojevič opaža veliko zrelih žensk, ki so lepe, uspešne, izobražene, materialno preskrbljene – a same. Niso še srečale »pravega«, otrok niso pripravljene imeti s komerkoli, in tako ostajajo same, čakajoč, da jih življenje preseneti – s pravo ljubeznijo.

In na drugi strani? »Imamo razočarane moške, ki pogosto nehajo verjeti v zveze, postajajo egocentrični in poskušajo zreducirati odnose na seks in površinsko zabavo,« pravi Miliivojevič in dodaja: »Živimo v času osamljenosti in odtujenosti. To se bo spremenilo, ko bomo za seboj pustili mit o ljubezni, ki osrečuje, in redefinirali ljubezen tako, da bo postala nekaj normalnega – emocionalna povezava med ljudmi – in ne neki velik, izjemen dogodek.«

klara.skrinjar@delo.si